

Vsak po svoje zadovoljen s sodb

Razlaščeni imetniki obveznic podržavljenih bank sodbo Sodišča EU razumejo drugače kot Banka Slovenije. Končno besedo bo imelo slovensko ustavno sodišče

IRENA FERLUGA

Sporočilo o bančništvu Evropske komisije, ki sta ga slovenska vlada in Banka Slovenije upoštevali, ko sta decembra 2013 razlastili imetnike podrejenih obveznic in delnic bank, ni bilo zavezujoče, je eno od pomembnih sporočil včeraj objavljene sodbe Sodišča Evropske unije v Luxembourg. S sodb je Sodišče EU odgovorilo na sedem vprašanj slovenskega ustavnega sodišča, ki jih je to postavilo ob presojanju ustavnosti novele Zakona o bančništvu. Tako je Sodišče EU dokončno razrešilo vprašanje pravne narave Sporočila o bančništvu s 1. avgusta 2013, saj so se razlaščeni imetniki obveznic in delničarji podržavljenih bank ves čas sklicevali na priporočilo in nezavezujočo naravo sporočila. S tega vidika so **mali delničarji** zadovoljni s sodb, ki omenja, da bi vlada in Banka Slovenije takrat lahko predlagali drugačne rešitve.

Sodišče je s tem sledilo sklepnim predlogom generalnega pravobranilca sodišča, ki je že 18. februarja letos med drugim ugotovil, da razlastitve in posegi v delnice in obveznice slovenskih bank nikakor niso bili potrebni ali nujni za sanacijo finančnega in bančnega sistema oziroma za dodelitev državne pomoči, so v odzivu na sodb zapisali v Vseslovenskem združenju **malih delničarjev (VZMD)**. "Zato je jasno, da je treba pravne težave, ki jih je povzročil Zakon o bančništvu, reševati v okviru slovenskega pravnega reda. To velja še toliko bolj, ker najbolj sporne rešitve tega zakona in konkretni izračuni, ki jih je pri izrednih ukrepih uporabila Banka Slo-

venije, sploh niso imeli nikakršne vsebinske podlage v Sporočilu Evropske komisije," naštevajo. Upajo, da bo absolutno prednostno obravnavo zaključilo tudi ustavno sodišče. Sicer bodo morali razlaščenci zaradi skorajšnjega izteka zastaralnih rokov v vmesnem obdobju vložiti odškodninske tožbe zoper banke izdajateljice vrednostnih papirjev.

Ključni poudarki sodbe senata Sodišča EU, na katere se sklicujejo, so, da sporočilo ni bilo zavezujoče, da bi bilo treba pri izbrisih upoštevati načelo porazdelitve bremen med delničarji in imetniki podrejenih instrumentov in da sprejeti ukrepi ne bi smeli preseči tega, kar je nujno za odpravo kapitalskega primanjkljaja banke.

Tadej Kotnik, prvopodpisani pod zahtevo za ustavno presojo zakona o bančništvu: "Ker je odgovor sodišča, da sporočila Evropske komisije niso zavezujoča ne za države EU ne za Sodišče EU, je jasno, da tudi tožba komisije proti državi EU na Sodišču EU, ki je za takšne tožbe pristojno, z očitkom neupoštevanja njenega sporočila ne bi mogla uspeti. Po 20 mesecih čakanja na odločitev Sodišča EU bi bilo smotno razmisliti, zakaj je bila 'luksemburška ekspedicija' sploh potrebna."

20 mesecev je bilo treba čakati na odločitev Sodišča EU

V Banki Slovenije so v včerajšnji sodb razbrali, da so ravnali prav, zato bodo, če bodo razlaščeni začeli vlaga-

ti individualne tožbe, še največ dela imeli odvetniki: "Sodišče EU je v sodb potrdilo stališča, ki jih je v dosedanjih postopkih, tako pred nacionalnimi sodišči kot pred Sodiščem EU, navajala Banka Slovenije. Tako je sodišče med drugim potrdilo veljavnost Sporočila o bančništvu, v katerem je Evropska komisija opredelila splošne pogoje za odobritev državne pomoči bankam v težavah. Sodišče je namreč potrdilo, da lahko Evropska komisija s sporočili določa splošne pogoje za odobritev državne pomoči bankam, ki vključujejo tudi predhodni izbris lastniških in podrejenih instrumentov v obsegu, ki je potreben za pokrivanje ugotovljenih izgub bank. Priznali so, da "sporočilo sicer ni zavezujoč predpis, ki bi ustvarjal avtonomne obveznosti za vse države članice. Vendar pa bi v primeru, če posamezna država članica pri ukrepih državne pomoči ne bi izpolnila navedenih pogojev (glede predhodnega prispevka delničarjev in upnikov k pokrivanju izgub), Evropska komisija takšne ukrepe utemeljeno zavrnila."

V Banki Slovenije vidijo še en argument iz včerajšnje sodbe za pravilno ukrepanje decembra 2013: "Prav tako je Sodišče EU v svoji odločitvi potrdilo, da pri zahtevi Evropske komisije, da se na podlagi ocenjene izgube izbrišejo instrumenti lastniškega in podrejenega kapitala banke, ne gre za poseg v lastninsko pravico imetnikov teh instrumentov, če je v postopku ugotovljeno, da bi ti učinki za imetnike nastopili tudi v primeru stečaja banke."

Slovensko ustavno sodišče sprašuje, Sodišče EU odgovarja

Ali je sporočilo Evropske komisije o bančništvu zavezujoče za države članice?

„Ne.“

Ali je sporočilo v delu, ki pogojuje državno pomoč z izbrisom delničarjev in podrejenih upnikov, nezdržljivo s pogodbo o EU, ker prekoračuje pristojnost komisije?

„Ne. Sporočilo o bančništvu je bilo sprejeto na podlagi pogodbe o EU.“

Ali so točke v sporočilu o bančništvu v skladu z načelom varstva upravičenih pričakovanj iz prava EU ter v skladu s pravico do zasebne lastnine?

„Delničarji in podrejeni upniki bank se ne morejo sklicevati na načelo varstva legitimnih pričakovanj, da bi nasprotovali izvršitvi zadevnih ukrepov. Niso imeli zagotovila, da nobeden od ukrepov ne bo mogel vplivati na njihove naložbe.“

Ali so določila sporočila komisije, ki BS omogoča, da izredne ukrepe sprejme mimo sklepa skupščine bank, v neskladju z direktivo EU o varovanju interesov družbenikov in tretjih oseb pri gospodarskih družbah?

„Direktiva ne nasprotuje temu, da se v nekaterih posebnih okoliščinah ukrepi v zvezi z osnovnim kapitalom bank sprejmejo brez potrditve skupščine delničarjev.“

Ali je sporočilo komisije mogoče razlagati tako, da pretvorba ali odpis podrejenih instrumentov za države, ki želijo resne motnje v gospodarstvu odpraviti z državno pomočjo banki, nista obvezna?

„Pretvorbe ali odpisi podrejenih instrumentov ne smejo presežati tega, kar je nujno za odpravo kapitalskega primanjkljaja določene banke.“

Ali je mogoče direktivo EU o reorganizaciji in prenehanju kreditnih institucij iz 2001 razlagati tako, da se med reorganizacijske ukrepe štejejo tudi zahtevani ukrepi porazdelitve bremen med delničarji in podrejenimi upniki?

„Ukrepi za porazdelitev bremen pri sanaciji bank so spadali v okvir reorganizacijskih ukrepov že pred začetkom uporabe novih evropskih pravil o reševanju bank.“

Sporočilo o bančništvu Evropske komisije = smernice so podlaga za sanacijo bank leta 2013, sta ves čas trdili BS in vlada Alenke Bratušek.

Pretirani ukrepi

Grega Tekavec, izvršni sekretar Društva **MDS**: "Dejstvo je, da niti Banka Slovenije niti vlada nista predlagali drugačnega načina reševanja bančnega sistema, ki bi vključeval porazdelitev bremen med delničarji in imetniki podrejenega kapitala, čeprav bi to lahko storili. Sodišče EU je tudi jasno povedalo, da ukrepi ne bi smeli preseči tega, kar je nujno za odpravo primanjkljaja banke. Več kot jasno je, da so banke še danes prekapitalizirane, zato so bili ukrepi vidno pretirani, kar je seveda povezano tudi z uporabljenimi scenariji in načinom vrednotenja kapitala bank, ki je bilo opravljeno brez kakršnihkoli veljavnih računovodskih standardov."

Ključni izračuni

Miha Kunič, odvetnik razlaščenec pri **VZMD**: "Banka Slovenije in ministrstvo za finance sta zatrjevala, da so sporočila o bančništvu zavezujoč pravni vir in da so bili zato primorani spremeniti zakon o bančništvu. To se izkazuje za neresnično, zato so imetniki podrejenih obveznic pridobili dodaten argument, da je treba določila zakona o bančništvu razglasiti za neustavna. Drugi vidik pa je odločitev sodišča, da je pri dodelitvi državne pomoči možno, da lahko imetniki podrejenih instrumentov sodelujejo, vendar le toliko, kolikor je nujno potrebno. To pa pomeni, da so v tej zgodbi ključni izračuni, ki so tudi največji kamen spotike v sporu z Banko Slovenije."

"Ravnali smo prav"

Alenka Bratušek, nekdanja predsednica vlade: "Sodba Sodišča EU pomeni, da smo ravnali skladno s pravili Evropske komisije. Vprašati pa se moramo predvsem, zakaj smo sploh morali sanirati banke in ali bodo tisti, ki so bančno luknjo povzročili, kdaj tudi odgovarjali. Sanacija bank je bila nujen pogoj, da smo zagnali slovensko gospodarstvo. Pri vsem tem smo zasledovali en sam cilj, to je, da bankam pomagamo s čim manj javnega davkoplačevalskega denarja. Naredili smo točno tako. Seveda pa je zdaj na potezi ustavno sodišče in pričakujem, da bo odločitev sprejeta čim prej."

Nič takega

Dr. Peter Glavič,
razlaščen delničar
NKBM: "V sodbi
Sodišča EU ni nič
takega, kar ne bi
že tri leta vedeli.
Država bi se
lahko skliceva-

la na točko 45 Sporočila, ki omogoča
izvzetje razlastitev, kadar bi izvaja-
nje takih ukrepov ogrozilo finančno
stabilnost ali povzročilo nesorazmer-
ne ukrepe. Razlastitev sto tisoč malih
vlagateljev, ki so zaupali državi, in se-
sutje že tako šibkega kapitalskega trga
države (za nami zaostaja samo Rusija)
je prav gotovo zmanjšalo finančno sta-
bilnost Slovenije. Vendar niti to ni bilo
potrebno, saj v točki 90 Sporočila piše,
da bodo dotedanje prigrasitve pregle-
dane glede na merila, ki so se upora-
bljala v času prijave." (1f)